

MEMORANDUM

Van: Mr. M. H. J. Ch. Rutten

Datum: 7 januari 1976

Aan: M via S

no. 3/76

cc. AMAD
DAM
DAM/MO
DIE Mr. RobertsOnderwerp: Politiek in de Generale Commissie van de
Euro-Arabische Dialoog.

Binnenkort, wellicht reeds op 14 januari, zal de Coördinatie Commissie van de Negen voor de Euro-Arabische dialoog bijeenkomen om te spreken over de komende vergaderingen, met name die van de "Commission Générale", die in mei a.s. wordt voorzien.

Daarbij zal aan de orde komen het voorstel van de Secretaris-Generaal van de Arabische Liga om te spreken over de politieke aspecten van de onderlinge samenwerking. Hierbij zouden de Negen hun standpunt over het Midden-Oosten probleem, zoals zij dit sinds november 1973 heeft ontwikkeld, kunnen toelichten. De bedoeling zou zijn "de comparer les points de vue pour verifier l'existence d'une convergence des positions de nature a justifier la poursuite du dialogue sur la cooperation dans les autres domaines".

In bijliggend memo van DAM/MO, met onderschrift van Chef DAM, wordt gesteld dat de Negen op den duur niet zullen kunnen ontkomen aan enigerlei politieke discussie in de dialoog o.m. als tegenprestatie voor de concessie van Arabische zijde om de "Dublin-formule" te accepteren voor de bijeenkomst van de Commission Générale. DAM acht het gevaar van afglijden niet groot mits de politieke gedachtenwisseling zich afspeelt op basis van een tevoren zorgvuldig uitgewerkt en met de Arabieren overeengekomen scenario.

Ik zou hierbij het volgende willen opmerken:

1. Het aanvaarden van een politieke discussie in de dialoog is een belangrijke inbreuk op de afspraken die destijds zijn gemaakt tussen de Negen, met de Arabieren, maar ook met de Verenigde Staten. Wat dit laatste betreft zijn aan Kissinger duidelijk toezeggingen gedaan dat de Negen geen politieke discussies met de Arabieren over het Midden-Oosten probleem in het kader van de dialoog zouden voeren, teneinde de inspanningen van Kissinger tot het bereiken van een vreedzame oplossing niet te doorkruisen. Het spreekt vanzelf dat dit laatste ook een Israëliisch belang is.
2. Gezien de verdeeldheid tussen de Negen met betrekking tot het Midden-Oosten, en vooral wat betreft de houding ten aanzien van de PLO, ben ik niet optimistisch over de mogelijkheid de politieke risico's te beperken door tevoren overeenstemming te bereiken over een scenario. De hierboven geciteerde uitlating van de Secretaris-Generaal van de Arabische Liga toont duidelijk aan dat de Arabieren de dialoog zelf

- willen -

MEMORANDUM

Van: Mr. M. H. J. Ch. Rutten

Datum:

Aan:

-2-

Onderwerp:

willen gebruiken als drukmiddel op de Negen om hun standpunten te herzien ten gunste van de Arabische opvattingen. Zij zullen hiertoe in Parijs, Rome, Dublin en Luxemburg zeker bereidwillige bondgenoten vinden. Hierdoor kan een dergelijke ontwikkeling niet alleen gevaarlijk zijn voor de dialoog zelf maar ook voor de onderlinge verhoudingen tussen de Negen.

3. Ik zou dan ook willen adviseren dat wij ons in eerste instantie op het standpunt blijven stellen dat vast moet worden gehouden aan de gemaakte afspraken waarbij politieke discussies van de dialoog werden uitgesloten.

Gezien het gevaar van lekken naar de Arabieren zou de Nederlandse delegatie in de Coördinatie Commissie overigens bij voorkeur als laatste haar standpunt kunnen uiteenzetten, in de verwachting dat ook van Britse, Duitse en Deense zijde een soortgelijk standpunt zal worden ingenomen. Dit laatste zou wellicht nog via de diplomatieke weg kunnen worden nagegaan.

Indien echter zou blijken dat Nederland hierin geïsoleerd staat zouden wij de situatie opnieuw onder ogen kunnen zien. In dat geval zou kunnen worden nagegaan in hoeverre het scenario-idee al of niet garanties tegen afglijden zou kunnen bieden. Het spreekt vanzelf dat dit alleen mogelijk is indien de Arabieren hieraan zouden willen en kunnen medewerken. Gezien de verdeeldheid tussen de Arabieren onderling heb ik echter ook hierover ernstige twijfels.

Van: DAM/MO

Datum: 30 december 1975

Aan: DAM

No: 144

Onderwerp: Politiek in de Generale Commissie van de Euro-Arabische Dialoog

Het bespreken van de politieke onderwerpen in de Euro-Arabische Dialoog heeft twee hoofdaspecten:

- A. Het waarnemerschap van de Palestijnse Bevrijdingsbeweging PLO
- B. De Europese opvattingen inzake het Midden-Oostenconflict.

ad A. De situatie is thans zo, dat het Europese standpunt, de "Dublinformule", door de PLO is aanvaard ook voor het bijeenkomen van de Generale Commissie van de Dialoog, hetgeen het waarschijnlijk maakt dat de Arabische staten hiermede kunnen instemmen. Gezien de statusverhoging van de PLO in de Verenigde Naties, moet de aanvaarding van de "Dublinformule" als een niet onaanzienlijke concessie van de zijde van deze Palestijnse organisatie worden aangemerkt.

ad B. De Secretaris-Generaal van de Arabische Liga, Mahmoud Riad heeft aan de vertegenwoordiger van het Europese voorzitterschap gevraagd of er op de eerste bijeenkomst van de Generale Commissie gelegenheid zou zijn de politiek ter sprake te brengen. Riad lichtte daarbij nog toe dat het niet gaat om een uitgebreide discussie, doch om een uitwisseling van gedachten omtrent de stand van zaken. ("l'évolution de leur pensée sur ce thème") Waarschijnlijk verwacht Riad bij de discussie over de "Dublinformule" in de Ligaraad, dat daar om een tegenprestatie van Europese kant wordt gevraagd en het zou voor de Secretaris-Generaal gunstig kunnen zijn over enig wisselgeld te beschikken.

Alvorens hierover een gedachte te ontwikkelen, is het wellicht nuttig in herinnering te brengen wat over de politieke aspecten in de Dialoog in het verleden reeds is overeengekomen. Oorspronkelijk was in Europese kring slechts algemeen aanvaard, dat de Dialoog uit politieke inspiratie was ontstaan.

Tijdens de voorbereiding van de zitting van de Generale Commissie, welke in november 1974 was gedacht, kwam men in de vergaderingen van de Coördinatiegroep in oktober/november 1974 overeen, dat de Midden-Oostenpolitiek geen onderwerp van bespreking behoorde te vormen, maar dat, indien van Arabische zijde - men dacht aan het extreme geval van 20 uiteenzettingen - dit onderwerp zou worden aangeroerd, slechts door de Europese voorzit-

MEMORANDUM

Van:

Datum:

Aan:

No: 144, blad 2

Onderwerp:

ter zou worden gereageerd door middel van een tevoren overeengekomen verklaring.

Door het aanvaarden van de "Dublinformule" is dit vraagstuk aanzienlijk eenvoudiger geworden. Er zijn nu nog maar twee delegaties en niet meer dan twee uiteenzettingen met een eventueel politieke inhoud te verwachten.

Bovendien dient men met enkele elementen rekening te houden. Zowel aan Arabische als aan Europese kant bestaat grote behoefte aan een zeer grondige voorbereiding van de komende zitting van de Generale Commissie, zo niet aan het gezamenlijk opstellen van een scenario daarvoor.

Deze eerste bijeenkomst van de Generale Commissie zal te Luxemburg plaatsvinden, zodat de voorzitter van de Europese delegatie als eerste aan het woord zal komen. Dit heeft het voordeel dat het initiatief aan Europese kant kan liggen.

Dit in aanmerking genomen, doen zich drie mogelijkheden voor:

1. Geen politiek in de Dialoog, dus ook niet in de beperkte zin zoals Riad heeft gesuggereerd. Gevolg daarvan zou zijn, dat tegenover de concessie van de PLO geen tegenprestatie van de Negen zou staan.
2. Slechts een politieke verklaring van de Europese voorzitter als reactie op een Arabische speech, welke niet in het scenario was voorzien.
3. Politieke verklaring door de voorzitter van de Europese delegatie in zijn openingsredevoering langs de lijnen van de Verklaring van 6 november 1973 en de recente communautaire verklaringen in de VN inzonderheid over het vraagstuk van de Palestijnen. Het zou op dezelfde verklaring als onder 2 neerkomen, maar het effect wegens de "spontaneiteit" groter zijn.

Een bezwaar van de onder 3. geschets procedure zou kunnen zijn, dat men daarmee op een hellend vlak zou geraken. Het risico daarvan lijkt echter minder groot,

MEMORANDUM

Van:

Datum:

Aan:

№: 144, blad 3

Onderwerp:

wanneer men bedenkt, dat ook in de opvatting van Mahmoud Riad de Generale Commissie van de Euro-Arabische Dialoog geen geschikt forum is voor een diepgaande discussie over het Midden-Oosten conflict.

Zou echter de ^{nu}opvatting van Riad in Arabische kring niet prevaleren, welke mogelijkheden doen zich dan nog verder voor om van een hellend vlak te kunnen spreken. Een verzoek om een waarnemerschap van de PLO in de organen van de Dialoog kan toch moeilijk worden gedaan, aangezien men zich inmiddels heeft accoord verklaard met de "Dublinformule" binnen het kader van de Dialoog. Arabische druk om dit waarnemerschap opnieuw aan de orde te stellen, kan, naar het voorkomt, alleen resulteren uit een situatie, welke losstaat van de Dialoog als zodanig en wel uit een voor de PLO gunstige afloop van de Veiligheidsraadbehandeling van de Midden-Oosten kwestie op 12 januari a.s.

Ook een eventueel Arabisch verlangen om uitspraken b.v. over het Zionisme in slotcommuniqués vast te leggen, lijkt minder voor de hand te liggen, aangezien daarvoor in de Euro-Arabische Dialoog te weinig aanknopingspunten te vinden zijn. Bovendien is het Mahmoud Riad volledig duidelijk, wat daarop de reactie van de Europese delegatie zou zijn.

De conclusie moet wel zijn, dat de Secretaris-Generaal er geen behoefte aan heeft de Dialoog in moeilijkheden te brengen. De Dialoog is immers een goed instrument voor de functieverbetering van het Secretariaat van de Arabische Liga. Anderzijds spreekt het voor de meeste ledenlanden van de Liga waarschijnlijk vanzelf, dat aan een zo belangrijk probleem als het Midden-Oosten vraagstuk niet ongemerkt voorbij kan worden gegaan. In die context moet het verzoek van Riad gezien worden.

A 31/12

Het lijkt onwaarschijnlijk dat "les questions politiques d'importance fondamentale" nog veel langer buiten de dialoog gehouden kunnen worden. Tenzij we in dat geval de dialoog hever laten mislukken zouden we dus een scenario moeten voorbereiden. De opvattingen binnen de Regem over het conflict lopen zo uiteen dat we alleen ^{licht} woorden kunnen vinden voor een gemeenschappelijke verklaring, maar niet voor een dupliek. We kunnen waarschijnlijk niet vermenen dat een algemeen verklaring in hoofdzaak over het conflict gaat. Als terugvalpositie - er om niet weer alleen, of bijna alleen te staan - zouden we dus kunnen (of moeten?) meewerken aan voorbereiding ^{aanvullende} tekst in geest van, zoals 6 Nov Plus ^{aanvullende} ^{aanvullende} E.P.S.

Tak magewerkel
voorbereiden